

TÈCNIQUES D'EXPRESSIONI GRAFICOPLÀSTICA

INTRODUCCIÓ

Amb la denominació de Tècniques d'expressió gràficoplàstica es globalitzen els diferents tractaments que, a partir dels més diversos materials, instruments i màquines, possibiliten la realització d'obres gràficoplàstiques amb finalitats comunicatives, expressives i artístiques.

A partir de la matèria de Tècniques d'expressió gràficoplàstica es pretén facilitar a l'alumnat les capacitacions teòricopràctiques sobre procediments i metodologies aplicables en la producció d'imatges, especialment els de caràcter artístic, ja siguin tècniques i mitjans nous o tradicionals.

Des d'aquesta matèria es proposa a l'alumnat un itinerari d'experimentació i recerca pels diferents recursos i mitjans gràficoplàstics que possibiliten la producció de les imatges i la creació artística, perquè vagi descobrint la multitud de qualitats que es poden aconseguir amb aquests components materialitzadors, amb els quals sempre és possible superar límits des de la innovació i la creativitat.

Aquesta matèria s'ha d'impartir tenint en compte els nous avenços en materials i tecnologies per a l'expressió gràficoplàstica, i també altres materials no convencionals que últimament s'han incorporat a la creació artística, sense oblidar els inicis ni el procés que ha portat a la situació actual.

Un aspecte complementari de la matèria se centra en l'anàlisi d'obres artístiques remarcables, referida especialment als valors expressius provocats per aplicacions concretes de tècniques gràficoplàstiques. En aquesta anàlisi, cal que s'hi vinculin les reflexions respecte de les pròpies experiències i resultats i els dels companys i les companyes.

Els mitjans i les tècniques gràficoplàstiques constitueixen un espai disciplinari complex i inabastable en un currículum de Batxillerat i, per tant, s'imposa prioritzar. Són dos els factors bàsics per seleccionar les tècniques que s'experimenten: l'un es basa en la consideració dels interessos de l'alumnat manifestats, o que el docent prevegi adequats a les necessitats expressives detectades; l'altre, en l'ampliació de coneixements i capacitacions en l'ús de les tècniques, materials i utilitatge que l'alumnat ja emprava o ha emprat en altres matèries del batxillerat de la modalitat d'Arts.

En tot cas, cal tenir en compte que l'alumnat ja ha estat i està treballant amb materials i amb processos de producció d'imatges, i això configura bagatges diferenciats d'experiències i interessos a considerar.

Molt sovint, l'interès i el coneixement respecte d'un determinat material, tècnica o utilitatge es pot desvetllar a partir de l'observació del procés de treball d'altres persones o d'obres acabades. Per això, convé emprar metodologies que facilitin el treball de grup, i que les experiències que es generin a l'aula no enriqueixin únicament els seus directes protagonistes, sinó també els seus companys i companyes.

BATXILLERAT

En resum, l'aprofundiment en el coneixement dels elements materialitzadors de les obres gràficoplàstiques, l'adquisició de destreses en l'aplicació de tècniques, especialment les de dibuix, pintura, de gravat i estampació, l'apreciació dels valors tecnicoformals en el patrimoni artístic, la investigació del comportament i de les possibilitats expressivocomunicatives de les tècniques més rellevants, i, finalment, la familiarització i adopció de tècniques com a mitjà d'exteriorització de la personalitat de cada alumne/a, constitueixen les finalitats generals i bàsiques de la matèria de Tècniques d'expressió gràficoplàstica.

OBJECTIUS GENERALS

L'alumnat, en acabar la matèria, ha de ser capaç de:

1. Utilitzar materials, suports i tècniques tradicionals i tecnològiques, tot aconseguint resultats gràfics i plàstics, expressius i comunicatius interessants.
2. Realitzar treballs gràficoplàstics seleccionant i aplicant la tècnica i els recursos més adients per a funcions o intencions predeterminades.
3. Aconseguir resultats creatius i vies per a la sensibilització i l'expressió personal, a partir de l'experimentació de tècniques gràficoplàstiques.
4. Dur a terme treballs d'experimentació de materials, suports i tècniques, a nivell individual i col·lectiu, tot seguint processos coherents i responsables.
5. Identificar en les imatges els recursos tècnics emprats i els elements de llenguatge i valors expressius i comunicatius que aquells han materialitzat.
6. Conèixer les característiques i el comportament dels materials, els suports i les tècniques d'expressió gràficoplàstica bi i tridimensional més usuals i a l'abast.
7. Analitzar productes artístics, determinant aspectes tècnics, relacions estilístiques i contextualitzacions culturals i històriques.
8. Ser sensible a l'evolució del fet artístic i a la producció d'imatges, i mostrar curiositat pels recursos que presenten alguna novetat i plantegen nous valors estètics i formals.
9. Emprar amb propietat la terminologia referent a materials gràficoplàstics, suports, utilitatge i tècniques, tant tradicionals com tecnològics.

CONTINGUTS

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. La presència dels mitjans gràficoplàstics.
 - 1.1. Naturalesa material de les imatges. Imatges sòlides i imatges lumíniques.
 - 1.2. Naturalesa i expressivitat pròpia dels materials gràficoplàstics.
2. La tècnica com a canal de comunicació visual.
 - 2.1. Materialització del llenguatge visual i plàstic: forma, color, textura i composició.
 - 2.2. Evolució històrica: de les tècniques tradicionals a les noves tecnologies de captació, manipulació i de generació d'imatges.

BATXILLERAT

2.3. Relacions entre tècniques i metodologies d'expressió i creació.

2.4. Lectura fenomenològica de la imatge. Moviments i tendències artístiques. Les tècniques en la història de l'art i de la cultura.

3. Tècniques gràficoplàstiques.

3.1. Tècniques de producció d'obra única.

- El dibuix (tècniques seques, humides i mixtes).
- La pintura (tècniques aquoses, olioses i mixtes).
- Materials (pigments, aglutinants i dissolvents), suports, procediments més rellevants i utilitatge necessari.
- Tècniques d'expressió tridimensional. Tipologies d'obra.
- Canals i mitjans expressius no convencionals aplicats en les manifestacions artístiques.

3.2. Tècniques generadores d'imatges reproductibles.

- El gravat i l'estampació: variants tècniques i procedimentals més rellevants.
- Tècniques de captació, manipulació i generació d'imatges. Tècniques informàtiques, infogràfiques i multimèdia.

3.3. Processos de treball.

- La integració de tècniques en un projecte.
- El treball de taller.

Procediments

1. Aproximació als mitjans gràficoplàstics.

- 1.1. Observació directa.
- 1.2. Observació indirecta.

2. Anàlisi d'imatges.

- 2.1. Identificació dels materials, tipus de suport i de la tècnica emprada.
- 2.2. Descobrimet del procés d'execució seguit.
- 2.3. Establiment de relacions entre l'ús dels mitjans gràficoplàstics i l'expressivitat.
- 2.4. Anàlisi tecnicofenomenològica d'obres d'art en relació amb l'estil i l'època.

3. Experimentació de tècniques gràficoplàstiques.

- 3.1. Experimentació de materials, suports, eines i màquines.
- 3.2. Confecció de bancs de proves.
- 3.3. Realització de treballs gràficoplàstics únics i seriables amb tècniques tradicionals i tecnològiques.
- 3.4. Experimentació de mitjans d'expressió no convencionals.
- 3.5. Creació a partir de la tècnica.

Valors, normes i actituds

1. Sensibilització estètica.

- 1.1. Actitud oberta.
- 1.2. Respecte envers el patrimoni natural i l'artisticocultural.

BATXILLERAT

1.3. Curiositat pels recursos que materialitzen obres artístiques i altres imatges.

2. Predisposició interpretativa i crítica d'imatges.

2.1. Valoració dels avenços propis i dels companys/es en l'aplicació de tècniques.

2.2. Reconeixement del potencial comunicatiu i expressiu de les obres artístiques i altres imatges en relació amb les tècniques.

2.3. Actitud empàtica per entendre com s'han elaborat els productes artístics.

2.4. Autocrítica constructiva.

3. Interès en l'activitat gràficoplàstica.

3.1. Consideració de la incidència de la tècnica en l'activitat creativa i productiva.

3.2. Autoexigència en la realització dels treballs gràficoplàstics.

3.3. Inquietud i recerca per superar creativament els resultats.

3.4. Organització i mètode en el treball.

3.5. Utilització conscient i segura de materials i utilitatge.

3.6. Valoració de la funcionalitat de les tècniques.

3.7. Valoració de l'aportació de les noves tecnologies a les manifestacions artístiques.

OBJECTIUS TERMINALS

1. Seleccionar els mitjans gràficoplàstics segons el seu comportament, i les eines necessàries per realitzar un determinat treball gràficoplàstic, amb finalitat o intenció preestablerta.
2. Emprar, amb certa fluïdesa, materials i utilitatge introduïts en les pràctiques, especialment els que millor encaixin amb la pròpia personalitat.
3. Investigar les diferents possibilitats expressives dels mitjans gràficoplàstics, especialment de dibuix, de pintura i de gravat, tot aconseguint resultats plàstics interessants.
4. Experimentar tècniques que impliquin les tecnologies digitals de producció, tractament i de reproducció d'imatges, prenent consciència dels processos, de les qualitats específiques dels resultats i dels nous valors estètics que promouen.
5. Assenyalar els valors expressius i formals patents en imatges gràficoplàstiques bi i tridimensionals, especialment els atribuïbles a materials i a tècnica.
6. Identificar materials, instruments i tècniques utilitzats en la producció d'una obra gràficoplàstica bi o tridimensional.
7. Raonar l'estil i l'època d'obres d'art a partir de la valoració dels mitjans gràficoplàstics que s'han emprat en la seva execució.
8. Emprar la terminologia pròpia de la matèria, tant pel que fa als materials, tècniques i utilitatge emprats, com respecte als valors expressius que se'n desprenen.
9. Demostrar interès en la participació activa i responsable en experiències i recerques sobre materials i tècniques de creació d'imatges, tant grupals com individuals.
10. Planificar un projecte visual i artístic, organitzant les fases de realització, tot seleccionant materials, tècniques i utilitatge.

BATXILLERAT

11. Mostrar hàbits d'actuació sistemàtica, especialment pel que fa a l'observació, i a la investigació i experimentació.
12. Mostrar interès per la superació de la qualitat dels resultats obtinguts, i per la incorporació en el bagatge expressiu personal.
13. Mostrar predisposició per l'intercanvi d'opinions, experiències i col·laboracions, creant una bona dinàmica de taller en el grup.
14. Mostrar respecte envers les persones i les seves obres, i també valorar la pròpia producció gràficoplàstica.
15. Utilitzar, d'una manera responsable i segura, materials i utilitatge personals, d'altres companys/es i del centre, així com contribuir a la conservació d'instal·lacions i espais de treball.
16. Relacionar i aplicar les capacitacions assolides en la matèria de Tècniques d'expressió gràficoplàstica en els aprenentatges promoguts per altres matèries curriculars.